

# تاریخ مدیریت کیفیت ایران

جلد اول - دوران باستان تا ابتدای صفویه

بخش گمشده کتاب پروفسر جوزف جوران

نویسندگان:

دکتر عباس سقایی

فهیمة خوش سلیقه بافتی

راهله ندافیون

# تاریخ مدیریت کیفیت ایران

## فهرست

۷

مقدمه:

### فصل اول

#### نگاهی بر تاریخ کیفیت در جهان

۱,۱ مقدمه

۲,۱ رقابت در کیفیت

۳,۱ کیفیت در اروپای غربی

۴,۱ کیفیت در ایالات متحده امریکا

۵,۱ کیفیت در ژاپن

۶,۱ کیفیت در چین

منابع

۱۲

۱۵

۱۶

۱۹

۲۲

۲۴

۲۸

### فصل دوم

#### تاریخچه دستاوردهای صنعتی در ایران

۱,۲ مقدمه

۲,۲ جایگاه صنعت در دوره عیلامی‌ها

۳,۲ جایگاه صنعت در دوره آریان‌ها

۱,۳,۲ کیفیت در صنعت و تمدن دوره مادی

۲,۳,۲ کیفیت در صنعت و تمدن دوره اول پارسی

۱,۲,۳,۲ فرهنگ و صنعت دوره هخامنشیان

۲,۲,۳,۲ فرهنگ و صنعت دوره سلوکیان

۳,۳,۲ کیفیت در صنعت و تمدن دوره پارت

۱,۳,۳,۲ فرهنگ و صنعت دوره اشکانیان

۴,۳,۲ کیفیت در صنعت و تمدن دوره دوم پارسی

۱,۴,۳,۲ فرهنگ و صنعت دوره ساسانیان

۴,۲ جایگاه صنعت از ظهور اسلام تا عصر صفویان

۱,۴,۲ فرهنگ و صنعت در دوره امویان

۲,۴,۲ فرهنگ و صنعت در دوره عباسیان

۳,۴,۲ فرهنگ و صنعت در دوره طاهریان

۴,۴,۲ فرهنگ و صنعت در دوره علویان طبرستان

۵,۴,۲ فرهنگ و صنعت در دوره آل زیار

۶,۴,۲ فرهنگ و صنعت در دوره آل بویه

۷,۴,۲ فرهنگ و صنعت در دوره صفاریان

۳۰

۳۲

۳۳

۳۳

۳۴

۳۴

۳۶

۳۷

۳۷

۳۸

۳۸

۴۱

۴۱

۴۱

۴۱

۴۲

۴۲

۴۳

۴۴

۴۴  
۴۶  
۴۷  
۴۸  
۴۹  
۵۰  
۵۲

۸،۴،۲ فرهنگ و صنعت در دوره سامانیان  
۹،۴،۲ فرهنگ و صنعت در دوره غزنویان  
۱۰،۴،۲ فرهنگ و صنعت در دوره سلجوقیان  
۱۱،۴،۲ فرهنگ و صنعت در دوره خوارزمشاهیان  
۱۲،۴،۲ فرهنگ و صنعت در دوره ایلخانیان  
۱۳،۴،۲ فرهنگ و صنعت در دوره تیموریان  
منابع

## فصل سوم کنترل، نظارت و بازرسی

۵۶  
۵۷  
۵۹  
۵۹  
۶۲  
۶۳  
۶۵  
۶۶  
۷۰  
۷۰  
۷۱  
۷۱  
۷۲

۱،۳ مقدمه  
۲،۳ مدیریت کیفیت و کنترل سوابق؛ زیرساختی جهت بهبود کیفیت  
۱،۲،۳ مدیریت سوابق؛ روشی برای کاهش خطاهای در یانوردی  
۲،۲،۳ مدیریت کیفیت و ثبت سوابق مالی  
۳،۳ نظارت و بازرسی در ایران  
۱،۳،۳ ابزارها و روش‌های اندازه‌گیری در نظارت و بازرسی  
۲،۳،۳ ابداع مَهر؛ روشی جهت ایمنی و نظارت بر صحت کیفیت و کمیت کالا  
۳،۳،۳ نظام کنترل و بازرسی دقیق اداری، در حکومت‌های ایرانی  
۴،۳ قابلیت ردیابی در ایران  
۱،۴،۳ استفاده از الواح گلی، برای نوشتن گزارشات عملکرد  
۲،۴،۳ استفاده از مَهر، برای تشخیص مالکیت  
۳،۴،۳ استفاده از نشان مخصوص، برای مهارت کارکنان  
منابع

## فصل چهارم علم مقیاس و مقادیر

۷۴  
۷۶  
۷۸  
۷۸  
۷۹  
۸۱  
۸۱  
۸۱  
۸۱  
۸۲  
۸۳  
۸۳

۱،۴ مقدمه  
۲،۴ اندازه‌گیری کمیت‌های اقتصادی  
۳،۴ اندازه‌گیری وزن و مسافت  
۱،۳،۴ واحد و دستگاه اندازه‌گیری وزن  
۲،۳،۴ واحد و دستگاه اندازه‌گیری مسافت  
۴،۴ اندازه‌گیری حرکت و فاصله در نجوم  
۱،۴،۴ استرلاب  
۲،۴،۴ شاخص خورشیدی  
۳،۴،۴ ابزار نمایش و پردازش حرکت سیارات  
۵،۴ اندازه‌گیری زاویه و فاصله در دریانوردی  
۶،۴ اندازه‌گیری و سنجش زمان  
۱،۶،۴ گاهشماری و تقویم ایرانی

۱،۱،۶،۴ گاهشمار تمام سنگی ۲۵۰۰-۳۰۰۰ ساله  
واحدهای زمان‌سنجی: روز، ماه، سال  
منابع

## فصل پنجم

### منابع انسانی در مدیریت کیفیت

۱،۵ مقدمه

۲،۵ نقش رهبری در مدیریت منابع انسانی

۱،۲،۵ ایران؛ منشأ پدایش اصناف

۲،۲،۵ قانون حمورابی؛ قدیمی‌ترین قانون نوشته جهان

۳،۲،۵ منشور کورش؛ «علامیه حقوق بشر»

۱،۳،۲،۵ متن منشور حقوق بشر اعلام شده بوسیله کورش کبیر

۴،۲،۵ داریوش؛ پایه‌گذار قانون مدنی

۵،۲،۵ اهمیت قضاوت در زمان هخامنشیان و ساسانیان

۶،۲،۵ حکومت عبدالله بن طاهر؛ دوره طلایی حکومت طاهریان

۷،۲،۵ سامانیان؛ احیاگران فرهنگ و تمدن ایرانی

۸،۲،۵ سیاحت‌نامه؛ آیین جهاننداری در دوره سلجوقی

۳،۵ اهمیت کارکنان در مدیریت منابع انسانی

۱،۳،۵ توجه ایرانیان به حقوق و دستمزد کارکنان

۲،۳،۵ توجه ایرانیان به رفاه و آسایش کارکنان

۳،۳،۵ توجه ایرانیان به سلامت کارکنان

۴،۳،۵ یک روز از زندگی یک کارگر خزانه

۴،۵ نقش آموزش در مدیریت منابع انسانی

۱،۴،۵ توجه ایرانیان باستان به تعلیم و تربیت

۲،۴،۵ نظام آموزشی در دوره هخامنشیان

۳،۴،۵ نظام آموزشی در دوره ساسانیان

۴،۴،۵ نظام آموزشی در دوره سلجوقیان

منابع

## فصل ششم

### کیفیت در صنعت ایران

۱،۶ مقدمه

۲،۶ ابداع ابزار؛ گامی در جهت تسریع توسعه صنعتی

۱،۲،۶ چرخ؛ مهم‌ترین اختراع در تحول صنعتی

۲،۲،۶ چرخ‌دنده و ماشین‌های آبی و بادی؛ ابزارهایی جهت پیاده‌سازی تولید انبوه و ناب

۳،۲،۶ اثربخشی اهرم، جهت کارایی بیشتر و صرف انرژی کمتر

۴،۲،۶ طراحی قرقره و گوه در بهره‌وری از انرژی بهینه

۵،۲،۶ کاربرد ابزارهای برش به عنوان نخستین مراحل بهره‌وری

- ۱۲۹ ۶،۲،۶ پیل الکتریکی؛ ابزاری جهت تولید نیروی برق
- ۱۳۰ ۷،۲،۶ معرفی برخی از دستگاه‌های خودکار
- ۱۳۴ ۳،۶ مهندسی
- ۱۳۵ ۱،۳،۶ نقش ایرانیان در علم ریاضی؛ اصلی‌ترین پایه علوم مهندسی
- ۱۳۵ ۱،۱،۳،۶ نقش ایرانیان در ابداع و معرفی
- ۱۳۶ ۲،۱،۳،۶ برخی از خدمات و دستاوردهای ایرانیان در زمینه ریاضیات
- ۱۴۴ ۳،۱،۳،۶ برخی از خدمات بزرگ ایرانیان در زمینه ریاضیات امروزی جهان
- ۱۴۵ ۲،۳،۶ مهندسی کیفیت
- ۱۴۶ ۱،۲،۳،۶ بهینه‌سازی در فرآیند
- ۱۴۹ ۲،۲،۳،۶ مهندسی قابلیت دوام
- ۱۵۰ ۳،۲،۳،۶ سیستم ساماندهی و پاکیزه‌سازی محیط کار توسط ایرانیان
- ۱۵۲ ۴،۶ صنایع برجسته ایران
- ۱۵۲ ۱،۴،۶ صنعت کشاورزی
- ۱۵۳ ۲،۴،۶ صنعت سفال‌سازی
- ۱۵۵ ۳،۴،۶ صنعت نساجی
- ۱۵۶ ۴،۴،۶ صنعت قالی‌بافی
- ۱۵۷ ۵،۴،۶ صنعت استخراج و ذوب فلزات
- ۱۶۱ ۶،۴،۶ صنعت لعاب‌کاری
- ۱۶۲ ۷،۴،۶ صنایع دیگر
- ۱۶۴ ۵،۶ اولین‌ها در تاریخ جهان
- ۱۶۶ منابع

## فصل پنجم

### کیفیت در زندگی ایرانیان

- ۱۷۰ ۱،۷ مقدمه
- ۱۷۲ ۲،۷ خط؛ مرز میان تاریخ و قبل از تاریخ
- ۱۷۳ ۳،۷ نخستین ساخته‌ای که می‌توان بر روی آن نوشت
- ۱۷۴ ۱،۳،۷ کیفیت برتر کاغذهای ایرانی نسبت به کاغذهای همزمان با خود
- ۱۷۵ ۴،۷ توجه ایرانیان به کیفیت و سرعت در حمل و نقل
- ۱۷۵ ۱،۴،۷ احداث پست؛ رویکرد ایرانیان برای افزایش سرعت
- ۱۷۶ ۲،۴،۷ ایجاد جاده؛ زیرساختی برای توسعه
- ۱۷۶ ۳،۴،۷ توجه ایرانیان به وجود امنیت در راه‌های ارتباطی
- ۱۷۷ ۴،۴،۷ احداث کانال؛ ابداع ایرانیان در ایجاد ارتباطات دریایی
- ۱۷۸ ۵،۴،۷ احداث پل؛ ابتکار ایرانیان برای سهولت ارتباط
- ۱۷۹ ۶،۴،۷ اختراع فانوس؛ توسط ایرانیان
- ۱۸۰ ۵،۷ توجه ایرانیان به کیفیت آب و چگونگی استفاده از منابع آبی
- ۱۸۰ ۱،۵،۷ کیفیت آب
- ۱۸۱ ۲،۵،۷ احداث یخچال‌های طبیعی در ایران باستان
- ۱۸۱ ۳،۵،۷ قنات؛ ابتکاری فنی برای جمع‌آوری آب‌های درون زمین

۱۸۳  
۱۸۳  
۱۸۴  
۱۸۶  
۱۹۰  
۱۹۱  
۲۰۵  
۲۰۵  
۲۰۶  
۲۰۷  
۲۰۷  
۲۱۰  
۲۱۰  
۲۱۳  
۲۱۶

۴,۵,۷ آب‌انبار؛ مخازن کوچک و بزرگ آب در ایران باستان  
۵,۵,۷ نمونه‌ای از دستگاه پالایش آب در چغازنبیل  
۶,۷ بادگیر؛ سیستم خنک کننده محیط زندگی  
۷,۷ توجه ایرانیان به کیفیت زندگی شهری  
۱,۷,۷ احداث اولین سکونتگاه‌های دائمی جهان در ایران  
۲,۷,۷ ساختمان‌سازی در ایران  
۳,۷,۷ بناهای برجسته ایران  
۸,۷ توجه ایرانیان به بهداشت و درمان در کیفیت زندگی  
۱,۸,۷ تاریخچه پزشکی در ایران  
۲,۸,۷ منزلت پزشکی در ایران باستان  
۳,۸,۷ اولین دانشکده پزشکی جهان در ایران  
۴,۸,۷ نقش ایرانیان در شناخت و تقسیم و جلوگیری از اشاعه بیماری‌ها  
۹,۷ نقش هنر ایرانیان در کیفیت زندگی  
۱,۹,۷ شعر  
۲,۹,۷ موسیقی  
منابع